

Na osnovu člana 12 stav 5 i član 14 stav 5 Zakona o zdravstvenoj zaštiti bilja ("Službeni list RCG", broj 28/06), Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede donijelo je

Pravilnik o fitosanitarnim mjerama za otkrivanje, sprječavanje širenja i suzbijanje gljive *Synchytrium endobioticum* (Schilb.) Perc., uzročnika raka krompira

Pravilnik je objavljen u "Službenom listu CG", br. 15/2010 od 23.3.2010. godine.

Predmet

Član 1

Ovim pravilnikom propisuju se mjere koje se preduzimaju za otkrivanje, sprječavanje širenja i suzbijanje gljive *Synchytrium endobioticum* (Schilb.) Perc.; uzročnika raka krompira, granice zaražene parcele i sigurnosne zone, način obavještanja kao i uslovi za prestanak naređenih mjera.

Značenje izraza

Član 2

Izrazi upotrijebljeni u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- zaražena parcela (contaminated plot) je parcela na kojoj je laboratorijskom analizom zemljišta ili bilja utvrđeno prisustvo gljive *Synchytrium endobioticum* (Schilb.) Perc;
- sigurnosna zona (safety zone) je područje koje okružuje zaraženu parcelu, a određuje se u skladu sa standardima o fitosanitarnim postupcima Evropske i mediteranske organizacije za zaštitu bilja (EPPO) u zavisnosti od procjene rizika od širenja štetnog organizma.

Poseban nadzor

Član 3

Radi utvrđivanja prisustva uzročnika raka krompira, sprovodi se poseban nadzor u skladu sa

godišnjim programom organa državne uprave nadležnog za poslove zdravstvene zaštite bilja.

Sumnja na zarazu i obavještanje

Član 4

Ako držaoc bilja, biljnih proizvoda i drugih objekata pod nadzorom ili bilo koje drugo lice primjeti simptome ili posumnja na pojavu raka krompira, dužan je da o tome odmah obavijesti Fitosanitarnu upravu.

U slučaju sumnje na zarazu uzročnikom raka krompira, fitosanitarni inspektor uzima uzorke zemljišta i bilja i šalje ih na laboratorijsku analizu.

Determinacija uzročnika raka krompira utvrđuje se metodama Evropske i mediteranske organizacije za zaštitu bilja (EPPO) ili Evropske Unije ili drugim međunarodno priznatim metodama.

Određivanje granica zaražene parcele i sigurnosne zone

Član 5

Parcela se smatra zaraženom ako se na samo jednoj biljci sa parcele pronađu simptomi uzročnika raka krompira ili se laboratorijskom analizom uzoraka zemljišta ili bilja utvrdi zaraza uzročnikom raka krompira.

Pošiljka krompira se smatra zaraženom ako se na samo jednoj krtoli krompira pronađu simptomi uzročnika raka krompira.

Fitosanitarni inspektor parcelu iz stava 1 ovog člana označava kao zaraženu i stavlja je pod posebni nadzor i o tome bez odlaganja obavještava Fitosanitarnu upravu radi određivanja granice zaražene parcele i granice sigurnosne zone.

Sigurnosna zona iz stava 3 ovog člana, mora biti dovoljno velika da osigura zaštitu okolnih površina.

O pojavi gljive *Synchytrium endobioticum* (Schilb.) Perc., Fitosanitarna uprava obavještava javnost preko web stranice Fitosanitarnе uprave ili u štampanim medijima koji se distribuiraju na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Zaražena parcela

Član 6

U slučaju zaraze uzročnikom raka krompira fitosanitarni inspektor u zavisnosti od okolnosti, za zaraženu parcelu nalaže jednu ili više mjera:

1. uništavanje odnosno odgovarajuće postupanje sa krtolama i cimom krompira na takav način da se uništi uzročnik raka krompira;
2. uništavanje odnosno odgovarajuće postupanje sa čitavom količinom krtola i cime u slučaju kada nije moguće utvrditi odakle odnosno sa kog mjesta potiču zaražene krtole i cima;
3. zabranu premještanja prije izvršene dezinfekcije svih mašina prevoznih sredstava, skladišta i njihovih djelova, ili drugih objekata i predmeta koji su se koristili pri obradi zemljišta ili skladištenju

zaraženog krompira ili su bili u dodiru sa zaraženim zemljištem;

4. čišćenje i dezinfekciju mašina, prevoznih sredstava, skladišta i njihovih djelova, ili drugih objekata i predmeta koji su se koristili pri obradi zemljišta ili skladištenju zaraženog krompira ili su bili u dodiru sa zaraženim zemljištem, primjenom odgovarajućih metoda, koje isključuju mogućnost širenja uzročnika raka krompira;

5. zabranu uzgoja krompira i drugog bilja iz porodice Solanceae za utvrđeni period;

6. zabranu uzgoja, skladištenja ili premještanja bilo kog bilja namijenjenog sadnji ili umnožavanju i

7. druge mjere u cilju suzbijanja i sprječavanja širenja uzročnika raka krompira.

Sigurnosna zona

Član 7

U slučaju zaraze uzročnikom raka krompira fitosanitarni inspektor, zavisno od okolnosti, u sigurnosnoj zoni nalaže jednu ili više mjera:

1. sprovođenje sistematskih istraživanja u sigurnosnoj zoni (posmatranje, vizuelni pregledi, uzorkovanje i dr.) u cilju utvrđivanja prisustva uzročnika raka krompira;

2. zabranu proizvodnje sjemenskog krompira u sigurnosnoj zoni;

3. ograničenje uzgoja krompira u sigurnosnoj zoni na uzgoj samo onih sorti merkantilnog krompira koje su otporne na patotipove uzročnika raka krompira koji su utvrđeni na zaraženoj parceli;

4. zabranu premještanja prije izvršene dezinfekcije svih mašina, prevoznih sredstava, skladišta i njihovih dijelova, ili drugih objekata i predmeta za koje se sumnja da su se koristili pri obradi zemljišta ili skladištenju zaraženog krompira ili su bili u dodiru sa zaraženim zemljištem;

5. čišćenje i dezinfekciju mašina, prevoznih sredstava, skladišta i njihovih dijelova, ili drugih objekata i predmeta za koje se sumnja da su se koristili pri obradi zemljišta ili skladištenju zaraženog krompira ili su bili u dodiru sa zaraženim zemljištem, primjenom odgovarajućih metoda, koje isključuju mogućnost širenja uzročnika raka krompira i

6. druge mjere ukoliko je potrebno za suzbijanje i sprječavanje širenja uzročnika raka krompira.

Otpornost sorti

Član 8

Sorta krompira je otporna na određeni patotip uzročnika raka krompira ako na zarazu ovim uzročnikom reaguje tako da ne postoji opasnost od sekundarne zaraze.

Otpornost sorti krompira na određeni patotip uzročnika raka krompira utvrđuje se odgovarajućim metodama koje preporučuju Evropska i mediteranska organizacija za zaštitu bilja (EPPO) ili Evropska Unija i drugim međunarodno priznatim metodama.

O sortama krompira, za koje se metodama iz stava 2 ovog člana dokaže da su otporne na utvrđene patotipove uzročnika raka krompira, sačinjava se Lista otpornih sorti merkantilnog krompira koji se može gajiti u sigurnosnoj zoni.

U slučaju pojave uzročnika raka krompira, Fitosanitarna uprava objavljuje Listu iz stava 3 ovog člana

u "Službenom listu Crne Gore".

Prestanak važenja mjera

Član 9

Mjere propisane ovim pravilnikom, prestaju da važe kada se utvrdi da uzročnik raka krompira nije više prisutan na zaraženoj parceli u skladu sa standardima Evropske i mediteranske organizacije za zaštitu bilja (EPPO), na osnovu izvještaja o sprovođenju posebnog nadzora i zapisnika fitosanitarnog inspektora.

Uzgoj pod kontrolisanim uslovima

Član 10

Uzročnik raka krompira ne smije se uzgajati, osim uz odobrenje Fitosanitarne uprave, pod kontrolisanim uslovima, za eksperimentalne, naučne i selekcijske svrhe, ako se time ne narušava nadzor nad uzročnikom raka krompira i ako nema opasnosti od njegovog širenja.

Završna odredba

Član 11

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 11/10-0401-540/3

Podgorica, 11. mart 2010. godine

Ministar,
mr **Milutin Simović**, s.r.